

SZEKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PART POLITIKAI LAPJA

A SZEKELYUDVARHELYI „SZEKELY TÁRSASÁG“ ÉS TÖBB EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelen hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
ELŐFIZETÉSI ÁRA: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. Községek, községi előljárók, papok és gazdasági egyéni tagok egész évre 8 K, tisztek, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják. Egy példány ára 10 fillér.
 Helyközi telefon 15. sz.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

BETEGH PÁL

LAPTULAJDONOS.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk. Hivatalos hirdetések 100 szög minden szó 6 fillér, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet cm. 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. Nyílt-tér so a k. Díjak előre fizetendők. — M. kir. postatakarékpénztári osek- és kló- ing 10,489. szám

Diplomás gyermekeink jövője.

Az iskolából kiözönlő ifjuság, mint éhes farkascorda nekírint az egyetemeknek s ott akarja boldogulását keresni. Tulzsfultság mindenütt, hol a magasabb tudományokat mérik, semmi kereset, koplalás, egy céltalan élet hosszú, kínos kálváriája a végpont.

Korunk prognostikonja ilyen. Senki sincs, ki bölcs tanításával eltértené ifjainkat e félszeg felfogástól, hogy csupán a diploma nyújt tisztességes kenyeret. Senki sem világosítja fel a tudatlanokat, a mit sem sejtőket, hogy messze elkerüljék az egyetemek kapuit, mert onnan nem mosolyog feléjük sem a siker tündöklő virága, sem a kényelmes jólét biztató sugára. A küzdelem, a szenvedés, a nélkülözés utját nyitja meg az csupán előttük s a sok tanulás, a sok költség, az elfecsérelt ifjuság ellenszolgáltatásaképpen, csupán egy csillogó lidércfényként fénylő címet ad, de semmi egyebet hozzá, ami az élet küzdelmeiben segítené, a mi megélhetését tovább biztosítaná.

A budapesti egyetem ezidei orvosdékánja felhívást bocsájtott ki a szülőkhöz címezve, melyben óva inti őket, nehogy fiaikat az orvosi pályára engedjék. Megmondja, hogy ez a pálya, — mint egyáltalában minden diplomás pálya — olyannyira tul van zsfultva, hogy az egyebet száraz kenyérnél, nem nyújthat. Aki tehát szereti gyermekét, ne küldje olyan pályára, hol semmi kilátása sincs boldogulhatni, hanem keressen számára olyan foglalkozást, mely a reá fordított szorgalmat és munkát legalább puha kenyérrel viszonozza.

Az orvosdékán felhívása nyilván szeget üthetett sok szülő fejébe. Mert az csak nem lehet humbug, üres szófia, amit egy ilyen kiváló férfi nemcsak mond, hanem irással is megerősít. Viszont azok, a kik a statisztikákat szeretik bujni, nem fogják megérteni tudni, hogy az esetben, ha az orvosi pálya annyira tulzsfult, hogy magának a dékánnak felszólítására van szükség, a fiatalságnak e pályáról való visszatartására, miképpen lehetséges mégis, hogy Magyarországon az elhalt emberek oly nagy százaléka nélkülözött az orvosi kezelést?

Tehát, noha sok emberre nem jut nálunk orvos, az orvosi pálya mégsem biztos kenyér. Egy problema, melynek megoldha-

tása nehéznek tűnik. Ha azonban elgondoljuk, hogy a mi országunk milyen szegény, ha utána nézünk s látjuk, hogy azért hal meg oly sok ember orvosi kezelés nélkül, mert épen szegénységénél nem bírja el az orvosi kezeléssel járó költségeket, akkor rögtön tisztában lehetünk azzal, hogy hol a bibi s miért nem ajánlatos ifjainkat orvosi pályára terelni.

De hát az orvos-dékán felhívását nyomon fogja követni a jogi dékán felhívása, ezt pedig rögvést a műegyetemié s így tovább. Mert nincs az a diplomás pálya ma Magyarországon, hol óriási tulprodukciónak ne jellemezné a közállapotokat.

Minden téren több a termelés, mint a mennyit országunk anyagi viszonyai elbírnak. A befogadóképesség már rég megszűnt s a diplomás pályákra tóduló ifjuságnak csupán keserű tapasztalatokkal szolgálhat majd jövőjük.

De hát mit csináljunk? Ez most a kérdés. Az érettségit tett ifju megvan, az kenyeret, existenciát követel a társadalomtól. A munkásnép, ha nem tud itthon megélni, kivándorol. Új hazát keres, melynek viszonyai reá nézve kedvezőbbek. S rendszerint talál is. Mert a munkáskez mindenütt olyan töke, mely kamatait feltétlenül meg is hozza.

A tanult, kultur ifjuság nem vándorolhat ki. De nagyobb csapás volna hazánkra, ha a viszonyok odáig fajulnának, hogy még ezek, a nemzetfenntartó elemek is kivándorolni kényserülnének. Éppen ezért az okos tanács mostsokat ér.

A diplomás pályák, a hivatalnoki keresetforrások bővítését, hová küldjük fiaikat?!

S ilyenkor azután a külföldi példa a mérvadó. A külföldi gazdag államok példái. Ott a diplomás pályára csakis vagyonos szülők gyermekei mennek, akiknél biztosítva van a kezdet nehézségei elleni küzdelem. Akik nem bukhatnak el életük virágában, mert anyagi függetlenségük éppen vagyoni viszonyaiknál fogva már eleve biztosítva van.

A ki kevésbé jómódu, aki szegény: az iparos, kereskedői pályára lép. S ott megállja szépen helyét. Az intelligencia, a tanultság minden lépten-nyomon segítségére siet s ő felviragzik, vagyonban, tisztességben egyre gyarapszik.

A mi iparos és kereskedőink

99 százaléka nem került ki a tanultakból s mégis jobban boldogulnak, mint a diplomások. Minő más lenne a viszony, ha a tanult fiatalok lépnének erre a kenyérkereső pályára, mely egyedül hivatott nemcsak az ő, hanem az országunk jólétét, kedvezőbb vagyoni viszonyait előmozdítani.

Immár bizonyos, hogy az egyetlen pálya, mely kedvező jövőt ígér: az iparos és kereskedői pálya. Minden szülő tehát saját gyermekének ellensége, ha most, mikor a döntő pillanat elérkezett, nem gondoskodik kellőképpen annak jövőjéről.

POLITIKA.

A bécsi osztrák és az ezzel egyhuron pendülő 67-es magyar sajtó — mindegyike valamely országra szóló képzelt nagyság szócsöve — csak fujja az ármánykodás kigyókövét. Minden napra feltálatnak egy-egy jókora hazugságot. A 67-es körökből a függetlenségi törekvések ellen irányuló legutóbbi hajsza miatt is az egész országban felháborodás keletkezett. Ezt azonban nem látják a kibérelt jó fiuk s azt hiszik, hogy itt a vidéken csupa hülye népség lakik, amely minden ostoba hazugságot bevesz.

Az osztrákkal szegényszemre ölelkező 67-es sajtó egyértelműleg harsogja, hogy így a trónörökös, úgy a király meg minden más kis és nagy hatalmasság soha bele nem egyezné abba, hogy Magyarországon a függetlenségi párt tisztán és egyedül vállalkozzék kormányalakításra. Előhurcolkodnak Lukács Lászlóval és Khuen-Héderváry meg más darabont alakokkal, ismételt törvénytelen állapotok jövetelevelé...

De hát kik vagyunk mi tulajdonképpen! Hát csakugyan olyan pipogya, az osztrák politika gyermekek intrikáitól félrevezethető náció vagyunk?! Hiszen minden csecsemő átlát a szítán, hogy mindez ijesztgetésnek nincs egyéb célja, mint megbolygatni a függetlenségi párt tömör falanxát. Hogy átörje azok sűrű csoportját, kik egyértelműen az ország üdvét, javát, boldogulását kívánják. Hiszen ők lámpásokkal keresik a kutár kalmárokat, kik ismét időtlen-időig eladják a magyar szabadságot, a magyar függetlenséget és szöröstől-böröstől atadják évtizedekre a kapzsi osztrák kereskedőknek. Hiszen ők természetesen ke-re-ve-keresik azokat, kik nem átadják a hazafiasságot árucikké lealázni, hogy azon osztozkodva, saját pocakjukat növelhessék.

De ez egyszer nem ijedünk meg a fenyegető mumusoktól. Bátran, merészen tekintünk szembe köze. Hadd lássuk vegre szemtől-szembe

azt a fenyegető rémet, melytől immár évszázadok politikája olyan rettegésben él.

Lássuk hát mi következik akkor, ha kitarunk elveink mellett. Jöjjön az a félelmetes, pusztító orkán, mely minket, az összetartásban erőseket el tud söpörni arról a szeretett rögről, melyet őseink drága vére oly sokszor megöntözött.

Nem félünk senkitől, csupán Istentől. Ezt mondotta Bismark, mikor Németországot fenyegetni merészelték. Nem félünk mi sem, ha az igazság, a jog sziklaszilárd alapjain állunk. És pedig az önálló bank ügyével ugyancsak törvényes, igaz alapon állunk.

Am ölelkezzék az osztrák és a sokszor pedig a mellét verdeső 67-es sajtó, a magyar függetlenségi politika egyetlen tapodtat sem fog engedni igazából, egy lépést sem hátrál — ijeszszék bármilyen mumussal, fenyegezzék bármilyen sötét rémmel is.

Az igazság utban van! Ha késik is, de szilárd kitartásunk mellett, meg kell, hogy érkezzék.

A Kossuth fiuk öröksége.

Az amerikai „Szabadság“ írja: A jó magyar nép lelkében Kossuth Lajos emléke olyan szentség, amely örökké tisztán fog ragyogni, soha el nem homályosulhat és a tűnő századok nem hogy rozsdá foltot rakhatnának reá, hanem még tündöklőbbé teszik, Kossuth Lajos a nemzet legszentebb vágya és reménye, amely hatványozva nő az idő múlásával, mert minél több évtized pereg le a heroszi küzdelem után, amelynek ő volt a lelke, a vezére, a megteremtője és irányítója, annál hatalmasabban érzi majd a nemzet, hogy a miért Kossuth élt, küzdött és szomorú hontalanságában az elszigetelt magány martiriumát szenvedte, a nélkül nincs igazi friss, egészséges nemzeti élet, hanem csak tengődés, és megaláztatás.

Átérzi ezt ma is a magyar nép s ezért a függetlenség vágya és Kossuth Lajos neve egy szent fogalommal olvadt össze benne. Ha a szabadságra gondol, rögtön Kossuth neve zendül meg az ajkán és ha Kossuthra gondol — lelke megtelek a függetlenség almának legszébb virágaival. Nem esoda aztán, ka e rajongó kegyelet, lángoló szeretet és örök tisztelet oly kombinációkra és elmékedésekre ösztönzi, a mik azt bizonyítják, hogy Kossuth Lajosban a 48-as idők dicsőségét csodálja s azt fiaival is legszorosabb vonatkozásba hozza.

Igy pl. egy hazafias hölgyolvasónk, Kristovác Miklósné, a következő szellemes módon írja meg nekünk, hogy Kossuth Lajos fiait atyjuktól a 48 hagyományait örökölték.

Kossuth Lajos született 1802-ben, meghalt 1894-ben, ez összeadva 3696. Maradt a dicsőült apának két fia: Ferenc és Lajos, a 3696 két egyenlő részre osztatván közöttük, kijön 1848. Így tehát világos, hogy a két Kossuth testvér nem lehet más soha, mint 48-as. A nép csak azzal foglalkozik ilyen szeretettel, a ki lelkében él, a ki a szívét meghódította s a kit tűzön-vízen és poklonkon keresztül is kész követni. Nekünk szent prófétánk Kossuth Lajos, az ő zászlóját most Kossuth Ferenc viszi, rajta csak ennyi van: Negyvennyelc. Ebben ki van fejezve a mult minden vágya, a jövő minden reménye s ezzel fogunk mi győzni az olyan hívő néppel, a mely rendületlen hűséggel bizik vezéreiben.

Méhészet.

Junius havi teendők.

Kezdő méhészel számára.

A hosszantartó tél, a késői kikelet, ugyszintén a bekövetkezett hűvös idők nagyon késleltették a méhek tavaszi fejlődését. Nagyon kevés a májusi rajok száma, azonban semmi okunk nincs aggodalomra, mert a tavasz késői ébredésével a növényzet fejlődése is késett. A gondosan kezelt méhesládok meghozzák a reájuk fordított fáradságot és költséget. A rajzás ideje elérkezett. A juniusban megjelenő rajok öröme válnak a méhészeknek, de természetesen csak úgy, ha az anya-családokat tulságig rajzani nem engedjük. A kaptárból egyet, a szalmakasból két rajt el lehet fogadni. A kaptárak a megfelelő rajok számára előzetesen elkészítendőek. A kereteket viasz sávokkal kell ellátni, melynél előnyös, ha a felső keretsorba a homlokfaltól kezdve, 2 vagy 3 keretet teszünk. Másfél kilós raj számára elégséges 6 vagy 7 pár egyesületi félkeret, melyet a költő ürben két sorba rakunk. A fedő deszkákat ráhelyezzük, hogy a méhek a méz-

ürbe ne mehessenek. A kaptárakat vízmérték után kell elhelyezni, ellenben a lépek ferdén lesznek építve a keretekbe. A szalma kasokat, úgy az ujjakat, mint a régieket, egypár nappal a rajzás előtt, szalmalánggal ki kell égetni, még pedig úgy, hogy a kas fonása el ne égjen. A zsufolásig megtelt kaptárakat és kasokat, ha az idő szép és rajzásra alkalmas, reggel 8 órától délután 1 óráig felügyelet nélkül nem tanácsos hagyni. Az előrajok a megtelepedett helyen legtovább 2 órán túl nem maradnak. Ha ezen idő letelte előtt senki őket benem fogja, szépen utra kelnek s bucsut mondanak testvéreiknek és vigyázatlan gazdajuknak. A rajzás napján, illetve a raj kijövele után a megrajzott kaptárból az összes kereteket kiszedjük, ha több rajt nem akarunk engedni, a legszebb és legnagyobb anyabölcsőt meg hagyjuk. Junius hó 15-ike előtt rajzott szalmakasokból két rajt el lehet nyugodtan fogadni.

A másodraj az előraj jövele után kilenc napra jelenik meg, ha többet nem óhajtunk, úgy a másodraj befogására az anyakast helyéről elvesszük s a méhes lehető legtávolabb helyére helyezzük, a befogott rajt pedig az anyakas helyére tesszük, miért is több rajt nem fog eresztetni. A tiszta kaptárakat nem szükséges semminemű folyadékkal bekenni, vagy befecskendezni, ugyszintén a fentebb elmondottak szerint elkészített szalmakasokat sem. A ki akarja, egy kis méhfüvel bedörzsölheti a kasokat, ennek hiányában pedig mézes vízzel gyengén megpermetezheti.

A megszállott rajt nyugodtan kell befogni, mi ha így történik, sem gummikesztyű, sem arcvédő nem szükséges. A midőn a rajt befogtuk, rendeltetési helyére visszük, azonban a következő reggelen meg kell nézni az üveg ajtón át, ha a felső keretsort teljesen elfogták és ott el is tudtak helyezkedni, akkor megfelelőleg van, ha pedig el nem foglalták, az üresen hagyott kereteket kivessz-

szük, de mindig csak a felső és az alsó keretsor számítandó. Ha pedig a felső keretsoron nem fértek el a méhek és az alsóba is jutottak, úgy ahhoz mérten 1 vagy 2 pár keretet utána kell tenni. Az így rendbe hozott rajt 10 napig háborgatni és munkájukban akadályozni nem tanácsos; ennek eltelte után az üveg ajtót le kell venni s az esetleges félre épített lépeket egy éles zseb-kés segítségével helyre kell igazgatni. A kereteket a kiszedés alkalmával mindig azon állásban kell tartani, mint a kaptárakban függtek; elfordítás alkalmával a gyenge építmény elhajlik és leszakad. Egy-két keret kivételével meglátjuk, hogy rendben van-e, azért nem kell az összes kereteket kiszedni, mert az ablaknál levő kereteket szokták inkább ferdén építeni.

Több tenni való nincsen, míg az alsó keretsort is ki nem építették. A kaptárak és szalmakasok oldalára szegzett lemezpapirból készített kis jegyzék-táblára feljegyezzük, a megrajzott család rajzás-napját, a rajnak pedig számot adunk és ide is feljegyezzük, mely napon helyeztük be és ha tudjuk az anya születési évszámát, azt is rá írjuk és hogy melyik számu családtól kaptuk. Ezenkívül jó egy kis törzskönyv, a melyben feljegyzendő, még az ezen kívüli megjegyzések is.

Kezdő méhészeknek szükséges még azt is tudni, hogy az előrajjal mindig az öreg anya jön ki, előfordul azonban nem ritkán, hogy vagy elpusztult, vagy a méhek elpusztították az öreg anyát, miután nem látták alkalmasnak és új anyát neveltek. A rajzás előtti kasban, ha az anya hangját lehet hallani (tüh, tüh), a melyet a méhek kvakogással fogadnak, az, ha elsőben rajzik is, fiatal anyával jön ki. Az ily rajt énekes rajnak nevezik. Ez is feljegyzendő, mert az anya termékenysége később megvizsgálandó, a melyről a következő alkalommal fogok írni.

Székelyzsombor, 1909. május 30.

Ambaris András
méhész.

A mező kincsei.

Az „Unitarius Közlöny“ juniusi füzetében a következőket olvassuk: Nem kell azt hinni, hogy az arany csak a földben terem. A földszinén sokkal több és jóval könnyebben található, mert itt minden évben terem. Olyan gazdag a rét, a mező, az erdő, hogy azt soha sem lehet mind fölhasználni, a mit ő egy tavaszon fölterít az ember szeme előtt.

De az a gazdag teríték nemcsak a szemnek szól, hanem a szívnek is, nemcsak jókedvet, hanem egészséget is varázsol. Jól tudták ezt régen is, mert minden okos asszony gyűjtött a számára bodza meg székfűvirágot, árnikát, utilaput, mályvát s sok egyebet, mert egyik-másik betegségnél jó hasznát vették.

Most ebben is nagyon előre haladunk. Most a gyógytárak keresik és fizetik a gyógynövényeket s a földmívelésügyi miniszter a papok és tanítók részére Kolozsvárt tanfolyamot rendezett, hogy megismerhessék a hasznos növényeket s megtanulják, hogy kell gyűjteni, kezelni és értékesíteni a növényeket.

Firtosvárai lelkészünk Máté Lajos, azok közé a szerencsések közé bejutott, akik az első tanfolyamon a mult évben tanulmányozhatták mezei kincseinket. Máté nem elégedett meg azzal, hogy megtanulta s immár szorgalmasan tanítja községe népének, hanem megírta egy kis füzetben, kiadta azon növények névsorát, gyűjtése idejét, módját s a további eljárás.

Nagy szolgálatot tett lelkészünk az ügynek s a szegény embereknek, akik egy kis utbaigazitással sok jó pénzt szerezhetnek.

Az egy ivre terjedő füzet címe „Vadontermő növények gyűjtése és értékesítése“. Ára 50 fillér. A saját költségén kiadta és a „Székely-Udvarhely“ c. lap olvasóinak ingyen megküldötte Betegh Pál nyomdatulajdonos, aki nagy köszönetre érdemes.

— Ne higgyen senkinek, a ki kicsinyli az újsághirdetés hasznát, hanem győződjék meg róla, hogy a „Székely-Udvarhely“ hirdetése mindig a legjobb eredményt biztosítja. Az egész Székelyföldön sok ezren olvassák.

Tárca.

A régi magyarok gyermekjátékai

Írta: Tóásó Pál.

Manapság a sportok, a testedző játékok fontos missziót töltenek be s azokat egyedül nem csupán játékoknak, hanem egyenesen az egészség ápolására szükséges gyógyszereknek tekintik. Nehogy azt gondoljuk azonban, mintha a játékok a régi időkben tisztán a szórakozásokra szolgáltak volna, mert már a régi római korban is a gyermekek játéka, mintegy bevezetést alkotnak a későbbi harcászati műveletekhez.

Minden egyes játéknak meg volt a maga jelentősége, melyből azután a későbbi, komoly harci cselekedet fejlődött ki.

Minden természetesen egyaránt a fiúk játékaire vonatkozott, mert a lányok különböző mulatságai nem képezhették semminemű későbbi komoly dolog bevezetését, hanem tisztán szórakozást s nemkülönben testi egészséget előmozdító eszköz volt.

A régi kor fiu gyermek játéka nem egyebek, mint fentebb is kifejtettem, mint apró harcjátékok, mint játékká szervezett testgyakorlatok.

A kapocsont, vagy pedgyes jukba

vetése, kézfejen kifogása, a lapdajáték, a parityázás, nyilazás, melyek még a mi gyermekkorunkban divatoznak: nem egyebek, mint a római gyermekek játéka, melyek által vivni, célozni tanultak, azon korban, mikor még a löfegyvereket nem ismerték.

Még a XIX. század végén Kolozsvárt a convictus udvarán tekéző kö állott s azon tekézték, mi alkalmasint a mai ugynevezett kugli. Esős idővel pedig ostábla, lud, prágány s több effélével mulattak, melyből a két utolsót már nem is ösmerjük.

De van meg egy, melyet okvetlenül fel kell említenünk. Egy olyan játék, a mely közben a monda szerint, Mátyás király egy hadvezéri talentumot fedezett volna fel. Ez a játék: a katonásdi. Hogy mennyire vitték ezt a játékot eleink, egy esetet kell elbeszelnünk.

II. Rákóczi György helyébe Barcsay Ákost választották fejedelemmé s a két fejedelem közt folytonos, áldatlan küzdelem folyt. Ez a körülmény még a gyermekek kedélyére is oly befolyást gyakorolt, hogy a katonásdi játéknál vezéreket választván, őket a két viszálykodó fejedelemről nevezték el.

1660-ban az történik Nagyváradon, hogy egy játék alkalmából a Bar-

csayak veszteni kezdenek s a várbeli őrizetből néhány suhancot arra bírnak, hogy velök, mint Barcsay pártiak harcoljanak. Jól van, megharcolnak, a tréfa oda lyukad ki, hogy néhányat megsebesítenek, mire Gyulay Ferenc várparancsnok, Rákóczy hű embere katonaságot küld ki s többeket befogat.

Mikor a kikérdezésre kerül a dolog, Gyulay tűzbe jött:

— Melyik részen harcoltál?

— Rákóczyén.

— Ember vagy! Mehetsz!

— Hát te kölyök?

— Barcsayén.

— Fogjátok meg.

S ezeket lehuzatta tiz körmükről.

Egészen más természetű volt természetesen a lányok játéka. Az ő cicefutásuk, lapocka, hunyaska, benn a bárány, künn a farkas féle játékok, melyekben a két nemű gyermekek együtt futkároztak: szintén testgyakorlatoknak tekintendők, de már harcászati célokat nem szolgáltak.

Ugy a régi fiujátékok, mint a lány s társasjátékok azután hova-tovább átalakultak s belőlük fejlődtek ki azok a szép, nemzetünkre jellemző társas mulatságok, melyek künn a vidéken, a fonókban s összejöveteleken még ma is divatoznak és sok örömet szereznek művelőink.

A régi időkben azonban még gyermekek is komolyabbak voltak. Nem tudjuk az idők gyors rohanása, az idegek elkopása okozói e ténynek, de régente a játékot is komolyabban fogták fel.

A fiúk mulatságaiból nem egyszer igazi harc kerekedett ki, melynél vér is folyt, a lányok társas mulatságain pedig nem egy későbbi fiatal pár találta meg jövendőbelijét és boldogságát.

A mai játékok tényleg tisztán játékok. Ha sportszerűségüket elvitatni nem is lehet, mégis egészen más irányba terelődtek, mint a régi korok játéka.

Bizonyos, hogy most már minálunk is az iskolákban olyan játékokat vezetnek be, melyek a későbbi férfikorban mintegy előiskoláját képezik a katonaságnak s így lassan visszatérünk eleink praktikus gondolkodásához.

Az iskolai ezredek. A katonai gyakorlatok. A lövésiskolák, lövésversenyek mind azt a célt szolgálják, hogy az ifjuság e játékaiknak későbbi időkben némi hasznát is lássák.

Romániában már régen bevezették az iskolai ezredek rendszerét. Minden iskola növendékeit teljesen katonásan kiképezi. Rendes puskaforogtatást, vivást s egyéb katonáéknál

HIREK.

— **Hivatalos órák a vármegyeházán.** Az alispáni hivatal hivatalos órái, melyeknek a téli hónapokban d. e. 8—12 óráig és d. u. 2—4-ig való megtartását a tavalyi őszi közgyűlésen határozták el, a nyári hónapok alatt június hó elsejétől kezdve megint d. e. 8 órától d. u. 2 óráig egyfolytában tartatnak meg. A főszolgabíróknál azonban a régi rendszerint ezután is délelőtt 8—12 óráig és délután 2—4 óráig van hivatalos óra.

— **Nyolc napos polgári gyász.** Hogy mennyire össze volt forrva S o l y m o s s y Endre közelebről oly hirtelen és váratlanul elhalt országgyűlési képviselőnk közkedveltségű egyénisége Székelyudvarhely város polgárságának szeretetével, megható módon nyilvánult a pünköszt másodnapján rendezett majális alkalmából is. A város polgárságának igen tekintélyes része azon okból, mert S o l y m o s s y Endre halálát nyolc napig meggyászolja. kijelentette, hogy ez idő alatt semmiféle nyilvános mulatságon részt nem vesz. E kegyeletes ténnyel polgárságunk oly nemes dolgot cselekedett, a mely minden dicséretet felülmul.

— **Székely tanoncok elhelyezése.** Az idén a vármegye területén a következő helyeken és időben lesz kereskedő és iparostanuló felvétel: Székelyudvarhely július 24-én a vármegyeházán; Székelykeresztúr július hó 23-án a főszolgabírósnál; Parajdon július 25-én a község házában. Felvételre 12 évet betöltött, de 17 évet meg nem haladott fiúk jelentkezhetnek.

szükséges gyakorlatokat végeztet, s úgy hogy a fiatalság kikerülve az iskolákból, már teljesen begyakorolt, fegyelmezett ezredeket alkotnak.

Ugy látjuk, hogy ez egészséges eszme lassar-lassan nálunk is megvalósul s ha az ideai tornaversenyek el nem maradnak, már gyönyörködhettünk volna ilyen gyakorlatokban, melyek a gyermekek harcászati kiképzését célozzák.

Igy tehát láthatjuk, hogy az emberi korszakok maguk is bizonyos megszabott körben mozognak előre s az a mi már elmúlt, bizonyos századok múlva ismét divatba jön s újszerűségével hat.

Amit eleink oly bölcsen elrendeltek s a mit az elmúlt idők nemes patinával vontak be, az újra feléled s praktikusságával meghódítja a modern embereket.

S így soha kárát nem fogjuk vállalni annak, ha mi is többet, bővebben foglalkozunk elődeink viselt dolgaival s ténykedéseivel, mert nem egyszer lesz alkalmunk arra a tapasztalatra jutni, hogy bizony-bizony nem egy dolgot jobban, szebben tudtak az öregek, mint mi: életerős, kulturás, tudós fiatalok...

— Érettségi vizsgai kormánybiztos.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter a helybeli főreáliskolához, a június 8-án megtartandó érettségi vizsgára kormánybiztosul Homory Istvánt küldötte ki. A kormánybiztos különben a szegedi áll. főreáliskola igazgató tanára. Az érettségi vizsgálatok határideje. Városunk középiskoláinál az ez évben megtartandó érettségi vizsgálatok napját már mind a három intézetnél megállapították. A nyilvános szóbeli érettségi vizsgák napjait a főreáliskolában június 8, a kath. főgimnáziumban június 9, 10, 12 és 13, a ref. kollegiumban pedig június 24, 25 és 26-ika tűztettek ki.

— **A debreceni székely kongresszus.** Mint nekünk jelentik a »Székely Társaságok Szövetségének« debreceni kongresszusa június 1-én nagy érdeklődés és több ezer főből álló közönség részvétele mellett folyt le. A kongresszuson, melyre vármegyénkből is többen utaztak el — a kik neveit lapunk egyik multkori számában közöltük volt — élénk feltűnéssel fogadták az Irsay József országgyűlési képviselő által vezetett alsórákosi küldöttséget, mely mintegy 100 darócruhába öltözött székely földművesből állott. A Deák Lajos kir. tanácsos, tanfelügyelő, mint a »Székely Szövetség« elnöke által tartott megnyitó beszéd elhangzása után Máthé József főtákar terjesztette elő évi jelentését, melyben örömmel számolt be több új székely társaság, gazdakör és szövetség megalakulásáról. Élénk dicsérettel emlékezett meg a kirendeltségek működésének arról az irányáról, hogy újabban a székely falusi nőknek megfelelő munkakörbe való kiképzését is felvették programjukba. A tejszövetkezetek és a mesterséges takarmánytermelésének terjedéséről is kedvező jelentést tesz. Ferenczy Géza a magyar görögkatholikus egyházak felállításának szükségét hangoztatta előadásában. Utána Brázay Zoltán a székely fürdők és ásványvizek kiváló hatásáról és jövedelmezőbbé tételéről tartott érdekes előadást. Indítványozza, kérjék meg a keresk. miniszteriumot, állítson fel a székely ipar és kereskedelem fejlesztésére kirendeltséget. A gyűlésezután lelkes hangú táviratban üdvözölte: Kossuth Ferencet, Apponyi Albertet, Darányi Ignác és Sztéryny Józsefet. Még néhány indítvány következett s ezután a tanácskozást befejezték. Délkor bankett volt a vendégek tiszteletére, 2-án pedig a Hortobágyra volt kirándulás.

— **Majális.** Május utolsó napját — a mely egyuttal pünköszt második napja is volt — még felhasználta az itteni »Egyenlőség« asztaltársaság, hogy a lengyel falvi határon, a Szejkén tul kedélyes majális rendezzen, mely miután az időjárás is kedvező volt, minden tekintetben szépen sikerült. A majálison az asztaltársaság tagjain kívül még számosan, mint meghívott vendégek vettek részt, nők is nagy számmal voltak jelen. Ott voltak városunk értelmiségi foglalkozásu egyénéi, hivatalnokai úgy, mint intelligens iparosai közül is nagyon sokan. Körülbelül 200-ra lehet becsülni az összes jelen voltak számát, mikor a rendelkezésre álló fogatok — némelyek az utat többször is megtéve — kiszállították az összes kirándulni szándékozókat. A nap különféle kedélyes szórakozások között vidám hangulatban telt el, melynek élénkítéséhez nagyban hozzájárult a Kónya Jancsi zenekarának temperamentumos játéka is. A zene hangjai mellett sokan táncra is perdültek, később pedig az egész társaságot lefényképezték.

Volt társas ebéd és ozsonna is, melyeken elszámálhatatlan sok és kedélyes felköszöntő hangzott el. Legelőször Valentik Ferenc dr. vármegyei tisztifőügyész üdvözölte az összes jelenlevőket poharát az asztaltársaság nevében a benne levő »egyenlőség« eszméjének terjedésére üritette. Utána gr. Mikes János, Papp Zakor József, Zengliczy Károly és még számosan mondtak felköszöntőket, melyeknek mind a polgárság közti egyenlőség és baráti egyetértés dicsérete volt a vezető motívuma.

— **Agyonlőtte a testvérét.** Kovács Dani József, oklándi községi bíró régóta ellenséges viszonyban volt testvére: Kovács Domokossal. Ez az ellenséges viszony köztük több alkalommal adott okot hevesebb összehatalkodásokra és viszálykodásokra. A lapangó gyűlölség május 30-án, pünköszt első napján végre végzetes összetűzésben tört ki. A községi bírónak ugyanis ezen a napon azt jelentették, hogy az erdőn tilos területen marhákat legeltetnek. A bíró, a hatósági erdőőr és két más ember kíséretében kiment a Rikába. A »Földszin« nevű helyen kettőféle váltak. A bíró az erdőpásztorral ment, akinél a rendes fegyvere volt. A »Málna-tetőn« megtalálták a marhákat, melyeket a bíró és az erdőőr be akartak hajtani. Ekkor előállott két más emberrel Kovács Domokos a bíró testvére. Fejsze volt náluk és fenyegetőzve akarták a marhák behajtását megakadályozni. De a bíró sem engedett. Mikor pedig testvére az erdőre támadva és a fejszével hadonázva dulakodást kezdett, a bíró az erdőőr kezéből a fegyvert kiragadva, néhány lépésnyi távolságból testvérét úgy keresztül lőtte, — a mellkas alsó részén — hogy az azonnal meghalt. A bíró vizsgálati fogságban ül.

— **Kereskedők majálisa.** A »Kereskedők és Kereskedő-Ifjak Otthona« majálisának rendezésére az illetékes szakbizottságokat már kiküldötték.

— Mint értesülünk — a majális rendkívülinek ígérkezik. A mulatságon népes kerékpár-korzó és több helyen felállítva, kabaret-színpadok is lesznek. A méreteiben már is nagyszabásúnak mutatózó programot több hirneves — és körünkben is ismert — művész és művésznő fogja közreműködésével gazdagítani.

— **Tűz.** Tegnap szerdán d. u. 5 óra körül tüzi láрма okozott riadalmat a Kossuth- utcán. A postaépület udvarán levő Gyarmathy-féle asztalos műhely pincéjében évek óta összehalmozódott gyaluforgács tüzet fogott, s nemsokára erős füst gomolygott ki onnan. A tűznél megjelentek az önkéntes tüzoltók Csillag József és Jakabos Miklós parancsnokok vezetése alatt, valamint egy szakasz katonaság is Máthé tiszthelyettesel az élén, akik azonnal oltáshoz fogtak, a mi a kutaknak a szárazság miatti vízhiánya és a fecskendők hibás volta miatt némi bajokkal járt. Az oltás lapunk zártakor még foly, de reméljük, hogy a tüzet sikerülni fog rövidesen eloltani.

— **Nyílt levél a hóbertos női kalapok ellen.** A Wolgar című orosz lap egyik elkeseredett olvasója a következő nyílt levelet intézi a lap útján az orosz férfi közönséghez, de különösen a férjekhez:

«Tisztelt férjura!

Még mindig nem érkezett el annak az ideje, hogy végre nyílt harcra keljetekek feleségeitekkel és végül leszoktassátok arról az ostoba szokásról, hogy virágos szá-

kajtókosarakat rakjanak leányaink fejére! A fáradsággal szerzett pénz nem olyan olcsó, hogy ilyen limlomra dobjuk ki. Ennek hasznát legfeljebb a kalapárusok látják, a kik már lehetetlen árakat követelnek. Szomorú dolog, de úgy van, hogy még a szegényebb néposztály is, csak hogy utánozza a gazdagok divathóbortjait, utolsó fillérért is odaadja egy-egy ilyen fazékért. Némely anya 10—20 rubelt is fizet egy-egy kalapért, de gyermekeit rongyosan járattja iskolába és a könyveket a könyvkereskedőnél koldulja össze. Ez tény. Anyák! Ha már a magatok személyére nézve annyira ostobák vagytok, legyetek legalább elnézők a leányaitokkal szemben! Tanítsátok meg őket annak a belátására, hogy a fej legszebb ékessége az értelem és a tudás.

Egy tehetetlen áldozat.»

— **A Magyarországi Munkások Rokkant- és Nyugdíj-egyletének** újonnan választott központi választmánya minap tartotta első alakuló ülését József-utca 23. számú saját házában pákai Kölbler Alajos udvari kocsigyáros elnöklésével. A választmány jegyzőjévé Lázár Sándor és Wertha László, az ellenőrző bizottság elnökévé Krausz József választott meg. Katits Antal jelentése szerint újabban Sopron és Somogyvármegyék és a Társadalmi Múzeum léptek be 200—200 koronával az alapító tagok sorába. Több vármegye hatóságos erkölcsi támogatását helyezte kilátásba. A pénztári jelentés szerint az egylet vagyona áprilisban 62 ezer koronával növekedett s most már a négy millióháromszázezer koronát fölülhaladta. Az egylet rokkant tagjainak száma 536, az árvák száma 142, ezek állandó segítésére 1903. március óta több mint négyszáznolcvanezer koronát fizettek ki, a mi az egylet kiváló humanitását dicséri. Pethő Sándor főtákar jelentéséből örvendetes tudomásul vették, hogy az idén belépett 13 ezer új taggal a rendes fizető tagok száma a nyolcvanötezeret elérte. Újabban az ország minden részében a tanítószázadok buzgólkodnak ezen munkás jóléti intézmények terjesztése és fiókpenztárak alakítása érdekében, melyeknek száma 258.

Szám: 4098—1909. tlkvi.

Hirdetmény.

Székelyföldön községre nézve az 1892: XXIX. t.-c. értelmében a tényleges birtokosok tulajdonjogának a telekjegyzőkönyvekbe való bejegyzése és a telekjegyzőkönyvi bejegyzések helyesbítése iránti eljárás befejeztetve az azzal a felszólítással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t.-c. 15. és 17. §§-ai alapján, ideértve e §-oknak az 1889. XXXVIII. t.-c. 5. és 6. §-aiban és az 1891. XVI. t.-c. 15. §. a) pontjában foglalt kiegészítéseit is, valamint az 1889. XXXVIII. t.-c. 7. §-a és az 1891. XVI. t.-c. 15. §. b) pontja alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetüket hat hónap alatt vagyis 1909. december hó 15. napjáig bezárólag a teleknyvi hatósághoz nyújtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, a kik az 1886. XXIX. t.-c. 16. és 18. §-ainak esetében, ideértve az utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t.-c. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is a tényleges

ORBÁN NAGY ÉS TAMÁS

elsőrangú cipőraktára Székelyudvarhely, Kossuth-u. 12. sz.

Elismert szilárd és elegáns készítményű női, uri és gyermek-cipők.

Olcsó szabott árak. Képes árjegyzéket díjtalanul küldenek.

Valódi Kobrak-cipők gyári raktára.

birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással elni kívánának, irásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt vagyis 1909. december hó 15. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő letelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mindazok, akik az 1 és 2 pontban körülírt eseteken kívül az eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogokat bármily irányban sértve vélik, ideértve azokat is, akik tulajdonjog arányának az 1889. évi XXXVIII t.-c. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt vagyis 1909. december 15. napjáig bezárólag nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az említett bejegyzések csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, akik a kiküldöttnek eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságtól.

Szekelyudvarhely, 1909. évi május hó 26-án.

Gyarmathy Ferenc
kir. tvszéki albiró.

BORI!

Fernengel Gyula szekelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

HIRDETMÉNY.

Malomfalva és vidéke faanyag beszerzési szövetkezet igazgatósága, illetve felszámoló bizottsága közteszi, hogy a szövetkezet 1907. június hó 2-án tartott közgyűlésében feloszlását elhatározta, ezért a ker. törv. 249 §. rendelkezéséhez képest felhívja a szövetkezet hitelezői követelésiknek e hirdetmény harmadszori közzétételétől számított hat hó alatti érvényesítésére.

A felszámoló bizottság.

Ne vegyen addig épület fedéséhez anyagot, míg a lugosi fedélcserép

utólérhetetlen előnyeit nem ismeri. Egy négyszög méter fedéshez 15 drb szükséges. Csinos és tartósságban páratlan. Főraktár: Fekete Beniamin építkezési vállalkozónál Székelyudvarhely. Vidéki megkeresésekre levélben válaszol.

Szólóltvány!

Régi szőlők hiányainak pótlására 2 éves gyökerei száza	20 K
Gyökerező fásoltvány ezre	180 K
" szépséghibával	90 K
" zöldoltvány	160 K
Sima " " " " " " " " " " " "	90 K
Gyökerező riparia portalis vastag 2 éves	52 K
Sima riparia portalis	40 K
" " " " " " " " " " " "	18 K
Gyökerező hazai nemes vessző vékony	8 K
Sima " " " " " " " " " " " "	30 K
Sima " " " " " " " " " " " "	10 K

40 legjobb fajban, teljes jótállással, azon kötelezettséggel, hogvha a küldött anyag meg nem felel, azt visszaveszem s pénzt visszaadom. Árjegyzék ingyen. Le van benne írva a Csodaszőlő, Pozsonyi fehér, Muscat Ottonel, Csabagyöngye. — Hegyi borok eladása.

Borarak:

Gyöngyösi siller	HL.	82 K
Visontai	"	36 K
Gyöngyösi fehér asztali	"	84 K
" " " " " " " " " " " "	"	88 K
Visontai Rizling pecsénye	"	44 K
" Muskotály	"	70 K
" vörös bikavér	"	70 K

Szekely I. József

Gyöngyös,
Szent Urbán templom.

Eladó cséplő- és herefejtőgép.

Első magyar gépgyárban készült

cséplőgép teljes felszereléssel és Unicum herefejtővel, egész jó karban, eladó. Megtekinthető Grosz Ignác tulajdonosnál Oklándon.

Névjegyek, Meghívók, Eljegyzési és Esküvői valamint gyászjelentések,

ugyszintén mindenféle könyvnyomdai és könyvkötői munkálatok izléses kivitelben, gyorsan és pontosan készülnek

Betegh Pál

villamos územre berendezett könyvnyomdát és könyvkötő-intézetben Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz. alatt.

Vidéki megrendeléseket azonnal elintézi.

Szám: 2069—1909. ki.

Pályázati hirdetmény.

Udvarhelyvármegye oklándi járáshoz tartozó lemondás folytán megüresedett Homoródszentlászló, Sándortelke, Abránfalva és Miklósfalva községekből álló **Homoródszentlászlói körjegyzői állásra** ezennel pályázatot hirdetek, felhívom azokat, kik ezen állást elnyerni óhajtnak, az 1883. évi I. t.-c. 6. §. illetve az 1900. évi XX. t.-c. 3. §-ában előirt képesítésüket, valamint eddigi alkalmazásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket h. szám f. évi június hó 17-én d. u. 4 óráig annál is inkább adják be, mert az elkésletten beadott pályázatokat nem fogom figyelembe venni.

J a v a d a l m a z a s:

1. Körjegyzői fizetés: 1600 korona.
 2. Természetbeni lakás, értéke: 200 korona.
 3. Körjegyzői irodai átalány, a négy község állami egyenes adója arányában felosztva: 150 korona.
 4. Körjegyzői utazási költsége: 164 korona.
 5. Abránfalva község községi nyomtatványokra 25 korona.
- Összesen 2139 korona.
Oklánd, 1909. május 26-án.

Szabady Tivadar főszolgabíró.

Elvállal teljes iroda- s iskola-berendezéseket olcsó áron

SZEKELY-UDVARHELY

tiszta 48-as függetlenségi lap, Udvarhelymegye legelterjedtebb közlönye. Megjelenik hetenkint 2 szer. Előfizetési ára félévre 5 K. Elterjedtségénél fogva hirdetésekre a legalkalmasabb.

Emke Adria Rákóczy Szt-István Szepesi len

legjobb magyar gyártmányú diszleveledpapirok. Ezekon kívül közönséges és finom, színes és virágos leveledpapirok és borítékok, levél-kártyák, gyász- 20-féle helybeli felvétel, leveledpapirosok stb. **Képes levelezőlapok** Nagy választék tájképes, virágos, genre, művész- és alkalmi kártyákból és üdvözlő jegyekből.

Állandóan kaphatók mindenféle

kész nyomtatványok.

u. m. községi, körjegyzői, szolgabírói, végrehajtói, ügyvédi, lelkészi, iskolai, üzleti és különféle magánügyi nyomtatványok.

NYOMTATVÁNYRAKTÁR

KÖNYVNYOMTATÓ- ÉS KÖNYVKÖTŐ-INTÉZET

BETEGH PÁL

KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS PAPIRKERESKEDES

Szekelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. (saját ház)

Ajánlja modern gépekkel szakszerűen berendezett villam-motoros

KÖNYVNYOMDÁJÁT

mindenféle könyvnyomdai munkák, u. m.: művek, füzetek, táblázatok, hatósági és üzleti nyomtatványok, meghívók, eljegyzési és esküvői kártyák, névjegyek, falragaszok, körlevelek, gyászjelentések stb. pontos és jutányos áron való elkészítésére. Ajánlja továbbá

könyvkötészetét

honnan izléses munkák a legrövidebb idő alatt olcsó áron kerülnek ki

Acéltollak, rondtollak, üveg-tollak, tollszárok, disztollszárok. **Ironok**, fekete, színes és másoló-ironok, notes ironok, csavarironok (crayonok), zsebironok, csavarironbetétek, ironvédők, iron-hegyezők. **Kréták**, iskolai, kávéházi és fajelző kréták, színes kréták. **Tinták**, legjobb irodai és másoló tinták, színes, vegy és ruhajelző tinták, bélyegzőfesték, tus, mézga, folttisztító, bronz.

HEGEDŰ, hegedűvonó, hurok, hegedű-iskola, hegedű alkatrészek. Gramophon és fonográfok, lemezek és hengerek. Dan goló-sipok és csanak. Monogrammok fehéremű és leveledpapiRJelzésre. Kézi nyomda. — Különféle bélyegzők, pecsétnyomók, pecsétjegyek, pecsétviasz, festékpárnák, ostyák. Ajtóablak és névfeliratok öntött fémből, erdészkalapácsok gyári áron.

A hazai és külföldi jeles írók művei, ifjusági iratok és képeskönyvek folyton vannak készletben. Teljes Magyar Könyvtár. A szekelyudvarhelyi **középiskolákban** és a városi és megyei **elemi népiskolákban** használatban levő **összes tankönyvek** raktára. Szótárak, térképek, naptárak, imakönyvek, albumok, emlékkönyvek, üzleti beíró könyvek, főkönyvek, pénztárkönyvek, naplók, jegyzőkönyvek, másolókönyvek, bevásárló könyvek, zsebkönyvek (notesek), pénztártömbök (Block), bárcá és szelvénykönyvek.

Körzők,

vonalzók, háromszögek, szögmérő, rajzdeszkák tolltokok, italó deszkák, olaj-s zsesték minden színben. Ecsetek. Irodai és zsebtintatartók, disztintatartók, tollállványok, szivacs-esésze, irómappák. Legjobb dörzsmézőgák, guimiszalagok. — Rajzszögek szönyeg szegkek, kapcsok stb

Postatakarékpénztári chekk-clearing szám a. 44. 56

Nyomatott Betegh Pál villam-motoros könyvnyomdai intézetében Székelyudvarhelyt 1909